

Danske TV-serier har noget at lære af de amerikanske

af Kristian Lindberg
 // krl@berlingske.dk

Danmarks Radio har i de seneste par år formået at samle nationen omkring skærmene med dramaserier som »Borgen« og »Forbrydelsen«. De samme titler er såmænd også blevet bemærket i udlandet, der både har drysset priser over de danske serier og købt dem til at sende eller lave egne versioner af. I Storbritannien er krimalkommissær Sarah Lund og hendes færøske sweater blevet et kultfænomen.

Alligevel mener Jakob Isak Nielsen, lektor ved Institut for Æstetik og Kommunikation ved Aarhus Universitet ikke, at de danske TV-serier når op på højde med amerikanske TV-serier som »The Sopranos« og »Mad Men«.

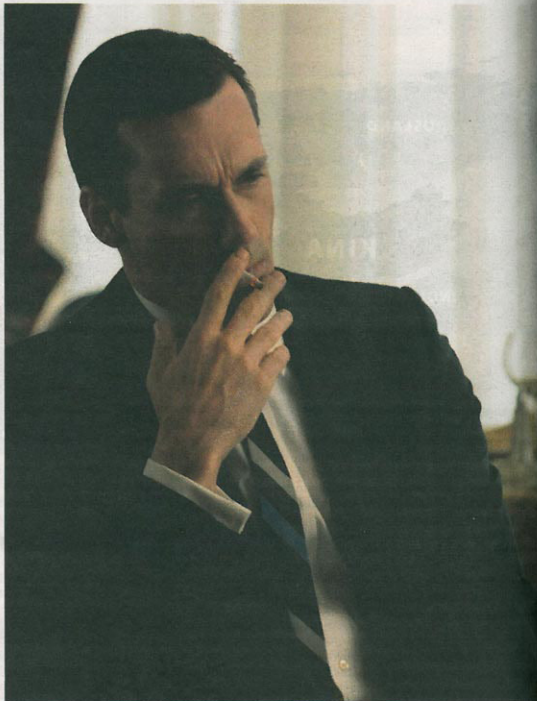
»Der har været gode og gedigne danske TV-serier, men de bedste danske er ikke nær så gode som de bedste amerikanske,« siger Jakob Isak Nielsen.

Han er en af tre forfattere, der har redigeret en ny bog om den nye bølge af amerikansk TV-dramatik. I bogen »Fjernsyn for viderekomne – de nye amerikanske TV-serier« analyserer en række nordiske film- og TV-forskere 00ernes bølge af amerikanske serier, der har begejstret såvel kritikere som brede dele af den danske befolkning. Hvad enten det drejer sig om »The Sopranos« med dens utallige referencer til gangsterfilm, de labryntiske forviklinger i »Lost« eller den knaldhårde socialrealisme i »The Wire«, finder man serierne behandlet her.

Uden at ville forklæde de danske TV-serier, mener Jakob Isak Nielsen, at de har svært ved at frigøre sig fra nogle bestemte sejlivede skabeloner. En af de hyppigst forekommende er karakterernes problemer med at balancere arbejdsliv og privatliv, der er et tilbagevendende tema i så godt som alle danske serier, ikke mindst i en serie som »Borgen«, hvor en kvindelig hovedperson skal finde sig til rette i dobbeltrollen karrierekvind og familieoverhoved.

Seermagneter.

»Borgen« og »Forbrydelsen« får kritikerros og priser, men alligevel når de danske TV-serier ikke op på de amerikanske seriers niveau, siger lektor Jakob Isak Nielsen. Men det kan der måske gøres noget ved ...

»Det er helt legitimt at forsøge at beskrive et dilemma, som rigtig mange danskere kan identificere sig med, men jeg kunne godt ønske mig, at manuskriptforfatterne snart fandt en anden konflikt at bygge serier op omkring,« siger Jakob Isak Nielsen.

Fleere grænseøgende amerikanske serier

Han indrømmer, at det ikke er helt retfærdigt at sammenligne danske og amerikanske serier. Mens danske serier typisk er skrevet, så de passer til søndags aftenunderholdning,

hvor flest mulige seere skal tilgodeses, er mange af de nye amerikanske kvalitetsserier skabt til kabel-TV, der tilgodeses et mindre og mere kræsent publikum. Det stiller amerikanske manuskriptforfattere fri, både når det drejer sig om at krydre dialogerne med eder og indlægge eksplicitte sekscener, men også når det drejer sig om at finde på specielle, og mindre »gennemsnitlige« figurer som gennemgående karakterer, der kan gå nye veje inden for TV-fiktionen.

Jakob Isak Nielsen nævner den amerikanske

Kult på hvert deres plan. »Mad Men«, her med Jon Hamm som Don Draper, og »Borgen« med Sidste Babet Knudsen som Birgitte Nyborg er storhittende serier. Men »Borgen« når ifølge en ny bog, lige som mange andre af de brede danske publikumssucceser ikke op i nærheden af en af de amerikanske. Foto: AMC og Esben Salling

sket TV-serie »The L-Word«, der har lesbiske karakterer i hovedrollerne, som et koncept for en TV-serie, der formentlig aldrig ville blive sendt søndag aften i dansk TV. I andre serier fra USA finder man hovedpersoner, der er kriminelle (»Weeds«, »Breaking Bad«), kræfttramte (»The Big C«) eller psykopater (»Dexter«).

»I Danmark kan man ikke forvente, at der kan produceres dyre serier, der er så nicheprægede, men man kunne generelt godt søge længere ud til grænserne af de fortælle- og

genremæssige skabeloner,« siger Jakob Isak Nielsen.

De nye amerikanske TV-serier adskiller sig fra tidligere generationer af serier ved at være mere filmiske. For enkelte TV-seriers vedkommende, som »The Sopranos« og »Mad Men«, i en grad, så man kan kalde deres konceptuerende hovedforfattere for auteurs, en betegnelse der normalt reserveres til kunstneriske filminstruktører med en genkendelig stil. Jakob Isak Nielsen tilstår gerne danske manuskriptforfattere som Søren Svejtstrup

Amerikanske serier Gense, se og glæd dig

■ Langt de fleste amerikanske TV-serier bliver løbende udgivet på DVD og kan købes i butikker herhjemme eller på udenlandske hjemmesider som f.eks. Amazon.co.uk. Her får du et bud på tre klassiske og tre oversete kvalitetsserier samt tre serier, du kan se frem til.

De tre klassikere (skal ses):

- **»The Sopranos«** (1999-2007): Gangsterbossen Tony Soprano går gradvist i psykisk opløsning, mens mafakrigene raser.
- **»The Wire«** (2002-2008): Narkohandlen i en amerikansk storby foldes ud, henblanding i den mest realistiske skildring af dagspressen, der nogensinde er set på TV.
- **»Mad Men«** (2007): De nye TV-seriers topudnede alfahan er både en visuel delikatesse og en dybd psykologisk sæbeopera.

De oversete (anbefalinger af TV-forfatter Jakob Isak Nielsen, JIK)

- **»Breaking Bad«** (2008-): En kræfttrammet kemiker bliver narkohandler. JIK: »Uforståeligt at ingen dansk kanal samlet den op.«
- **»Tell me you love me«** (2007): Explicit TV-serie sætter fokus tre pars forhold til sex og hinanden.
- **JIK:** »Minder om Bergmans »Scener fra et Ægteskab« – men med sex»
- **»Veronica Mars«** (2004-2007): En kvindelig studerende bijobber som privatdetektiv i LA.
- **JIK:** »En intelligent udgave af Beverly Hills 90210 med rappe dialoger»

TV-serier på vej

- **»Awake«** (2012): En polittimand vågner efter en bilulykke, og finder ud af at han lever i to parallelle virkeligheder. En, hvor hans kone er død og hans søn er i live, og en, hvor det forholder sig lige omvendt.
- **»Alcatraz«** (2012): En kvindelig krimalkommissær efterforsker en række mystiske mord på den nedlagte fængselsø. Af J.I. Abrams og Elizabeth Sarnoss, der stod bag kultserien »Lost«.
- **»Terra Nova«** (2012): En almindelig familie rejser tilbage til forhistorisk tid i et forsøg på at redde Jordan fra at udsødes som følge af overbefolkning.

(»Forbrydelsen«) auteurstatus, men generelt er de danske TV-serier for anonyme, mener han.

»På den audiovisuelle side kan de danske serier ikke leve op til den meget høje standard, man eksempelvis kan se i »Mad Men« og »The Sopranos«. Det samme kan siges om de danske seriers dialoger. Her kunne man godt prøve nogle lidt vildere ting af,« siger han og peger på »The Wire« og »Deadwood«.

Han foreslår, at DR, som den vigtigste platform for dansk TV-dramatik, begynder at eksperimentere med formaterne, og frigr sig endnu mere fra søndag aften-skabelonen. Man kunne eksempelvis forsøge sig med en mere fejlfarlig hovedperson eller med mindre serieformatet, der kunne lukke op for andre typer af historier.

»Det gjorde man, da Lars von Trier instruerede fire episoder af »Riget«, og da Per Fly lavede miniserien »Forestillingen«. Resultatet blev noget af det mest originale TV-dramatik, der nogensinde er lavet herhjemme,« siger Jakob Isak Nielsen.

DR sætter på bredde – og mange seere

I DR betegner dramachef Ingolf Gabold de nye amerikanske serier som et forbillede, men peger, at de amerikanske kabel-TV-serier har et smalt publikum i forhold til den samlede amerikanske befolkning, hvorfor serierne kan være meget skarptskårne i indholdet.

»Vi har som mål at nå en million eller flere danskere med vores søndagsserie, og det stiller nogle krav om mere bredde. Det betyder, at vores serier indimellem er mindre skarptskårne end amerikanernes,« siger Ingolf Gabold.

Han eksemplificerer det med forskellen på DRs »Borgen« og den amerikanske »West Wing«, hvor sidstnævnte har et stringent fokus på det politiske, men havde beskudt 25.000 seere på DR2.

Han ser med sindstro på Jakob Isak Nielsens forslag til DR om at forsøge med nye slags serieformater, og peger på, at kanalen allerede er i gang med at forty sig blandt andet ved at planlægge serier i halvtimesepisoder med nye talenter foran og bagved kameraerne.

»Det er fuldstændig rigtigt, at søndagsformatet risikerer at seje sig ihjel, og at der skal ske noget nyt. Og det er vi allerede i gang med,« siger Ingolf Gabold. ■

»Fjernsyn for viderekomne – De nye amerikanske TV-serier« af Jakob Isak Nielsen, Andreas Halskov og Henrik Højer er udkommet på Forlaget